МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: «Трансплантологія»

Попередня освіта: лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-хірурги торакальні, лікарі-хірурги серцево-судинні, лікарі-урологи, лікарі-трансплантологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № ___ від « __ » грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 00.00.2024 р.
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № ___від « __ » __ 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності «**Трансплантологія**» складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725; Наказу МОЗ України «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами) від 22.07.1993 р. № 166; Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.03.2019 р. за № 293/33264 (із змінами та доповненнями).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Никоненко О.С. – д.мед.н., академік НАМН України, професор кафедри госпітальної хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. Клименко А.В.– д.мед.н., професор, завідувач кафедри факультетської хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
2. Ковальов О. О. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри онкології, онкохірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
3. Гайдаржі Є.І. – доцент кафедри госпітальної хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Рецензії-відгуки:

4. Завгородній С.М. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
5. Губка В.О. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри госпітальної хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-хірурги торакальні, лікарі-хірурги серцево-судинні, лікарі-урологи, лікарі-трансплантологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю за Наказом МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Трансплантологія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Трансплантологія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров’я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Трансплантологія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-хірурги торакальні, лікарі-хірурги серцево-судинні, лікарі-урологи, лікарі-трансплантологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Трансплантологія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров’я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	5 місяців (780 годин / 26,0 кредитів ЄКТС) для лікарів-хірургів, лікарів-хірургів дитячих, лікарів-хірургів торакальних, лікарів-хірургів серцево-судинних, лікарів-урологів, лікарів-трансплантологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями" (із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Трансплантологія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. **ЗК 12.** Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

	ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Спроможність виконувати медичні та хірургічні маніпуляції, відповідно до професійних стандартів. **ПК 2.** Спроможність планувати та проводити заходи з організації хірургічної допомоги, в тому числі екстреної (невідкладної), а також особливості функціонування сфери трансплантації. **ПК 3.** Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати діагноз, план, види та принципи лікування захворювань органів, знати клінічні прояви та прогноз основних видів органної недостатності у дорослих та дітей. **ПК 4.** Спроможність визначати основи норми і патології органів і систем організму, гемостазу, водно-електролітного обміну, кислотно-основної рівноваги; принципи передопераційного та післяопераційного ведення пацієнтів. **ПК 5.** Спроможність виконувати методики ізольованого та мультиорганного забору органів для трансплантації, принципи консервації; види трансплантації; методи діагностики кризів відторгнення і ускладнення імуносупресивної терапії; контроль, профілактику та лікування ускладнень, що можуть виникнути у посттрансплантаційному періоді. **ПК 6**. Спроможність проводити посмертний та прижиттєвий забір нирки, печінки та підшлункової залози; володіти принципами ведення хворого з артеріальною гіпертензією, цукровим діабетом та іншими супутніми захворюваннями; принципами роботи в мультидисциплінарній команді. **ПК 7.** Спроможність до організації та проведення загальних, функціональних, інструментальних та інших спеціальних методів обстеження пацієнтів, які потребують лікування методом трансплантації.

	ПК 8. Вміння володіти методами знеболювання в хірургії; питаннями інтенсивної терапії, обладнання операційних та палат інтенсивної терапії, хірургічним інструментарієм, правилами безпеки під час роботи з апаратурою; принципами асептики та антисептики; основами фармакотерапії. **ПК 9.** Спроможність до організації визначення сумісності донорів/реципієнтів, виявлення захворювань, які можуть передаватись від донора до реципієнта. **ПК 10.** Вміння використовувати основні принципи доказової медицини; аналізувати показники смертності від захворювань, що потребують лікування методом трансплантації, та шляхи їх зниження; вирішувати питання тимчасової та стійкої непрацездатності, лікувально-трудової експертизи в трансплантології. **ПК 11.** Вміння впроваджувати сучасні методи діагностики і лікування. **ПК 12.** Спроможність вести нормативну медичну документацію.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Трансплантологія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати анатомію та фізіології системи травлення, кровоносної системи, органів грудної та черевної порожнини, гістологічні зміни у внутрішніх органах і тканинах в нормі та при патологічних станах; вміти використовувати набуті знання у практичній діяльності лікаря.
ПРН 2. Збирати і оцінювати анамнестичні дані хірургічних хворих, які підлягають трансплантації органів.
ПРН 3. Знати етіологію, патогенез, клінічні прояви, діагностичні ознаки гострих та хронічних захворювань органів черевної, грудної порожнин, захворювань м’яких тканин, периферичних та центральних судин.
ПРН 4. Проводити обстеження хворих з гострою та хронічною нирковою недостатністю, гострою та хронічною печінковою недостатністю, з цукровим діабетом, хронічними захворюваннями серця та легень.

ПРН 5. Оцінювати результати лабораторних та інструментальних додаткових методів обстеження хворого (загальні та бактеріологічні аналізи крові та сечі, біохімічний аналіз крові, коагулограму, визначати групу крові, дані радіологічних та рентгенологічних методів обстеження, дані ультразвукового, ендоскопічних методів обстеження).
ПРН 6. Обґрунтовувати клінічний діагноз захворювання враховуючи дані об'єктивного обстеження хірургічного пацієнта, результати допоміжних методів обстеження та проведення диференціальної діагностики.
ПРН 7. Знати патофізіологію та принципи діагностики смерті мозку; принципи збереження донорських органів; анатомічну специфіку мультиорганного забору органів; профілактику і лікування невідкладних станів.
ПРН 8. Вмити проводити ізольований та мультиорганний забір органів для трансплантації, діагностувати кризи відторгнення і ускладнення імуносупресивної терапії; контролювати та лікувати ускладнення, що можуть виникнути у посттрансплантаційному періоді.
ПРН 9. Володіти посмертною технікою забору нирки, печінки та підшлункової залози; прижиттєвою технікою забору нирки; принципами ведення хворого з артеріальною гіпертензією, цукровим діабетом та іншими супутніми захворюваннями; принципами роботи в мультидисциплінарній команді.
ПРН 10. Знати принципи ведення хворих, що потребують трансплантації, або осіб, які виявили бажання стати прижиттєвими донорами, у перед- та післяопераційному періоді; варіанти клінічного перебігу посттрансплантаційного періоду та можливі варіанти терапії.
ПРН 11. Знати технічне оснащення, необхідне для виконання різних видів хірургічних втручань, вміти підготувати його до роботи з урахуванням техніки безпеки.
ПРН 12. Володіти проведенням серцево-легеневої реанімації відповідно до алгоритмів AHA/ILCOR/ERC, методиками пункції периферичних вен та технікою венесекції; оцінювати результати рентгенологічних методів обстеження, володіти методиками клінічної оцінки ультразвукових методів дослідження органів та магістральних судин.
ПРН 13. Знати взаємодію і несумісність лікарських препаратів, що застосовуються і практиці лікаря-трансплантолога, побічні дії ліків.
ПРН 14. Проводити профілактичні та протиепідемічні заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб в умовах хірургічного стаціонару.

ПРН 15. Проводити диспансерний нагляд пацієнтів після трансплантації.
ПРН 16. Проводити лікарсько-трудову експертизу у хірургічних пацієнтів з оформленням відповідних документів на підставі даних про хворобу та особливості професійної діяльності.
ПРН 17. Оформляти історію хвороби на основі проведення об’єктивного та допоміжних обстежень хворого, оцінки цих даних, обґрунтування діагнозу та плану лікувальних заходів. Готувати звіти про особисту лікарську діяльність.
ПРН 18. Проводити аналіз основних показників діяльності хірургічного відділення. Проводити заходи щодо забезпечення якості медичної допомоги.
ПРН 19. Вести здоровий спосіб життя, застосовуючи прийоми саморегуляції та самоконтролю.
ПРН 20. Використовувати принципи етики і деонтології у діяльності лікаря-хірурга.
ПРН 21. Виконувати заходи з охорони праці та індивідуальної безпеки у разі виникнення небезпечних / надзвичайних ситуацій.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Трансплантологія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	*		*	*		*				*											
2	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*				*	*			
3					*		*	*	*	*	*	*									
4	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*				*	*	*	*	*	*	
5	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*				*	*		*	*	*	
6	*			*		*	*			*					*	*	*		*	*	
7	*					*	*									*		*	*		
8	*		*	*		*	*											*	*		
9	*		*	*	*	*	*						*								
10	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*
11	*	*	*	*		*	*	*	*												
12	*	*					*				*			*	*	*	*	*	*	*	*

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Трансплантологія»

4.1. Для лікарів-хірургів, лікарів-хірургів дитячих, лікарів-хірургів торакальних, лікарів-хірургів серцево-судинних, лікарів-урологів, лікарів-трансплантологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 5 місяців (780 годин / 26 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Організація трансплантологічної допомоги населенню та лабораторна діагностика в трансплантології.	1,8 (40)	залік
ОК 2	Топографічна анатомія та оперативна хірургія життєво важливих органів в аспекті їх трансплантації	1,6 (40)	залік
ОК 3	Трансплантаційна імунологія. Імунологія та імуносупресивна терапії в трансплантації органів.	1,8 (40)	залік
ОК 4	Організація та проведення донорського етапу та посттрансплантаційний період.	1,80 (80)	залік
ОК 5	Трансплантація нирки.	1,80 (56)	залік
ОК 6	Трансплантація серця.	1,80 (56)	залік
ОК 7	Трансплантація легень.	1,80 (56)	залік
ОК 8	Трансплантація печінки.	1,80 (56)	залік
ОК 9	Трансплантація підшлункової залози.	1,80 (40)	залік
ОК 10	Забезпечення судинного доступу у діалізних пацієнтів.	1,40 (40)	залік
ОК 11	Мінімально інвазивні технології в трансплантології.	1,80 (62)	залік
ОК 12	Основи трансплант-координації, організація роботи Українського центра, збереження та транспортування донорських органів.	1,23 (40)	залік
ОК 13	Трансплантація і рак.	1,00(16)	залік
ОК 14	Морфологія трансплантата.	1,00(40)	залік

ОК 15	Ментальне здоров’я mhGAP.	0,8(24)	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27(8)	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27(8)	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,27(8)	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27(8)	залік
ДК 5	Медичне право	0,27(8)	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,27(8)	залік
ДК 7	Культурології та українознавства	0,27(8)	залік
ДК 8	Суспільних дисциплін	0,27(8)	залік
ДК 9	Мовної підготовки	0,27(8)	залік
ДК 10	Медичної фізики, біофізики та вищої математики (за направленням спеціальності та тематики)	0,27(8)	залік
ДК 11	Медбіології, паразитології та генетики (за направленням спеціальності та тематики)	0,27(8)	залік
Атестація		0,2(6)	іспит
Разом		**26,0/780**	

Перегляньте години їх загалом повинно бути 780, щоб вирахувати кредити ділимо на 30

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

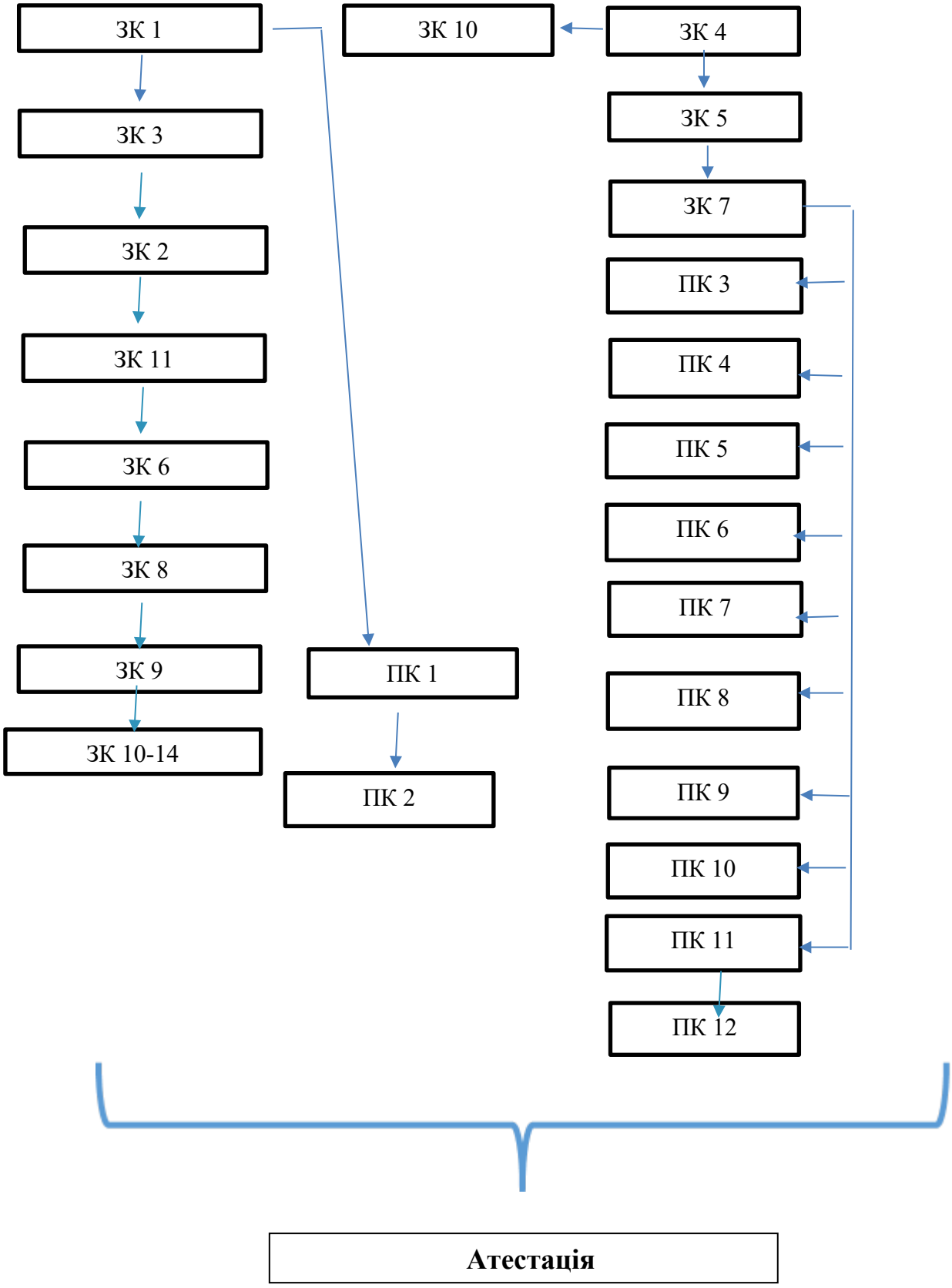

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Трансплантологія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Трансплантологія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Трансплантологія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Guide for the implementation of the principle of prohibition of financial gain with respect to the human body and its parts from living or deceased donors Council of Europe 2018
2. Abhinav Humar, Arthur J. Matas and William D. Payne /Atlas of Organ Transplantation - ISBN-13: 9781846283147 ISBN-10: 1846283140 Library of Congress Control Number: 2005938494 ISBN-10: 1-84628-314-0 e-ISBN 1-84628-316-7 Printed on acid-free paper ISBN-13: 978-1-84628-314-7 © Springer-Verlag London Limited 200.
3. The Guide to the quality and safety of organs for transplantation is published by the European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare of the Council of Europe (EDQM).ISBN 978-92-871-8596-9. © Council of Europe, 2018.
4. Liver Transplantation: Clinical Assessment and Management Editor(s):James Neuberger DM, FRCP,, James Ferguson MD, FRCPE,, Philip N. Newsome PhD, FRCPE,, Michael Ronan Lucey MD, FRCPI, First published:12 March ISBN:9781119633983 Online ISBN:9781119634010 DOI:10.1002/9781119634010 © 2021 John Wiley & Sons Ltd.
5. Ann Cardiothorac Surg. 2018;7(1):31-55. doi:10.21037/acs.2018.01.07
6. Elisa Claeys, Kurt Vermeire. KU Leuven Department of Microbiology, Immunology and Transplantation, Rega Institute, Laboratory of Virology and Chemotherapy, B-3000 Leuven, Belgium
7. Kayla Streep - Transplantation Immunology: Methods and Protocols HAYLE MEDICAL, 2020 , ISBN163241869X, 9781632418692, P. 248

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. https://www.slideshare.net/AllergyChula/transplant-immunologypdf?from_action=save
2. https://utcc.gov.ua/normatyvno-pravovi-akty/

3. https://utcc.gov.ua/formy-dokumentiv/
4. http://www.accord-ja.eu/node/68
5. https://health-inequalities.eu/financing-e-guide
6. https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14322277
7. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282
8. https://esot.org/
9. https://www.tonv.org.tr/en/
10. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
11. http://www.drlz.com.ua/
12. https://www.cochrane.org